

INSPIRATIEBUNDEL

'CREATIEF DENKEN OVER DUURZAAM WATERGEBRUIK'
MET JONGEREN VANAF 10 JAAR

Hoe kunnen we onze ouders
helpen om de watervoetafdruk
van onze lunchbox te
verkleinen?

Inleiding

*Ideeën creëren die voor jezelf vernieuwend zijn.
Zo omschrijft Djapo creatief denken. Lijkt simpel, maar is het dat ook?
Nochtans is het een belangrijke vaardigheid, willen we oplossingen
vinden voor duurzaamheidsvraagstukken zoals duurzaam watergebruik.
Duurzaamheidsproblemen evolueren en vragen voortdurend om nieuwe
antwoorden. Een kant-en-klare oplossing is er niet.
Creatief denken helpt ons om nieuwe denk pistes te bewandelen. Zo laten we
ons leiden door mogelijkheden i.p.v. zekerheden.*

*Willen jongeren duurzamer omgaan met water, dan ervaren ze daarbij
heel wat uitdagingen. Join For Water wil jongeren ondersteunen om zelf
tot creatieve oplossingen te komen voor concrete uitdagingen. Daarom
ontwikkelden we samen met Innowiz 6 templates. Ze dagen je leerlingen uit
om in een creatieve design sprint oplossingen te bedenken voor de volgende
prikkelende uitdaging:*

*'Hoe kunnen we onze ouders helpen om de watervoetafdruk van onze
lunchbox te verkleinen?'*

*Kijken we naar onze watervoetafdruk, dan gaat ongeveer de helft daarvan
naar voeding. Willen we onze watervoetafdruk verkleinen, dan kan je daar
dus het grootste verschil maken. Jongeren beslissen zelf niet altijd wat er op
hun bord of in hun lunchbox belandt. Sommigen komen zelfs met een lege
brooddoos naar school. Neem met je leerlingen de mogelijkheden onder
de loep. Waar hebben zij wél invloed op? Wat is er wél mogelijk binnen hun
context? Wie hebben zij nodig uit hun omgeving om verandering te maken?
En hoe kunnen zij hier op inspelen?*

*In een eerste deel vind je achtergrondinformatie over de watervoetafdruk,
Educatie voor Duurzame Ontwikkeling en Wereldburgerschapeducatie,
die de basis vormen. In een tweede deel verdiepen we ons in het creatief
denken met zijn deelvaardigheden en verschillende fasen om te komen tot
een creatief denkproces. Vervolgens nemen de 6 templates je leerlingen mee
om te komen tot creatieve ideeën a.d.h.v. concrete werkvormen. In een derde
deel vind je de bijlagen.*

Duik je mee in het creatieve proces? Veel succes!

Het Join For Water team

Inhoud

1. Achtergrondinformatie	2
1.1. De watervoetafdruk	2
1.2. Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO) en Wereldburgerschapeducatie (WBE).....	6
2. Creatief denken	8
2.1. Creatief denken.....	8
2.1.1. De deelvaardigheden van creatief denken.....	9
2.1.2. Vier fasen.....	10
2.2. Aan de slag met de uitdaging ‘Hoe kunnen we onze ouders helpen om de watervoetafdruk van onze lunchbox te verkleinen?’.....	12
2.2.1. Wat is een lunchbox met een kleine watervoetafdruk?.....	12
2.2.2. Tips voor een succesvolle les.....	14
2.2.3. Aan de slag met de templates.....	16
3. Bijlagen	19
3.1. Templates “Last van een gulzige lunchbox” van Innowiz	20
3.2. Idea Sheet	26

Een Belg gebruikt gemiddeld 100 liter water per dag. Toch? Dat klopt, maar niet helemaal. Het verhaal van de watervoetafdruk gaat over meer dan alleen het water dat uit de kraan komt. In wat volgt, lichten we toe hoe de watervoetafdruk berekend wordt, wat direct en indirect water is, en wat onze invloed is op watervoorraden wereldwijd.

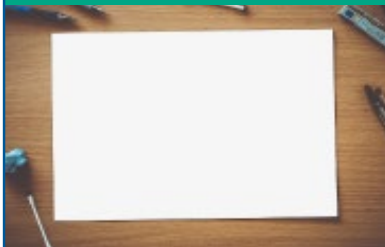
Het is belangrijk dat leerlingen zich hiervan bewust zijn. Kinderen sensibiliseren rond de watervoetafdruk, het effect van onze consumptie op watervoorraden op andere plaatsen in de wereld, hen leren omgaan met deze complexe uitdagingen is een erg belangrijke stap als we willen werken aan een duurzame wereld. Door stil te staan bij het verhaal van de watervoetafdruk en door hen vaardigheden uit Educatie voor Duurzame Ontwikkeling aan te leren, worden kinderen gesterkt in en voorbereid op hun rol als actieve burger. Op die manier dragen we via de watervoetafdruk ook bij aan de SDG's (Sustainable Development Goals, of de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen). Schoon water en sanitair, duurzame consumptie en productie, klimaatactie... hebben namelijk allemaal een plaats in deze inspiratiebundel.

1.1. De watervoetafdruk

..... De watervoetafdruk: wat is dat? .....

Gemiddeld gebruikt een Belg zo'n 100 liter kraantjeswater per dag. Via onze consumptie gebruiken we echter veel meer zoet water, nl. gemiddeld 7400 liter water per persoon per dag. We consumeren water immers niet alleen 'direct' als drinkwater, om te koken, ons te wassen,... maar ook 'indirect', om alle goederen en diensten die we consumeren te produceren. Enkele voorbeelden van grote waterverslinders zijn:

1 TOT 10 LITER WATER
PER BLAD PAPIER

2180 LITER PER REEP CHOCOLADE

8000 LITER PER JEANS

1550 LITER PER
100 GRAM RUNDVLEES

Om het watergebruik van een product over de hele productieketen te meten, ontwikkelde prof. A. Y. Hoekstra van de universiteit van Twente in Nederland 'de watervoetafdruk'. De watervoetafdruk is een maat voor het waterverbruik van een product of dienst, gemeten over de hele productieketen.

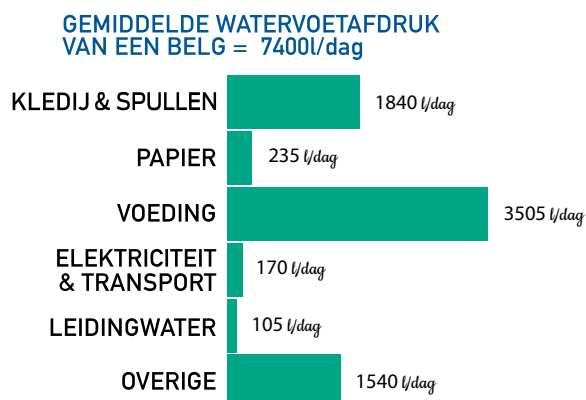
Productieketen van rundvlees en de watervoetafdruk

De watervoetafdruk van een persoon is de hoeveelheid water die een persoon direct en indirect gebruikt. Direct water is het kraantjes-, grond- en regenwater dat de persoon zelf gebruikt. Indirect water is het water dat verborgen zit in alle producten en diensten die men gebruikt (voeding, papier, energie, kledij, mobiliteit). Zo kan ook de watervoetafdruk van een school, gemeente, land,... berekend worden.

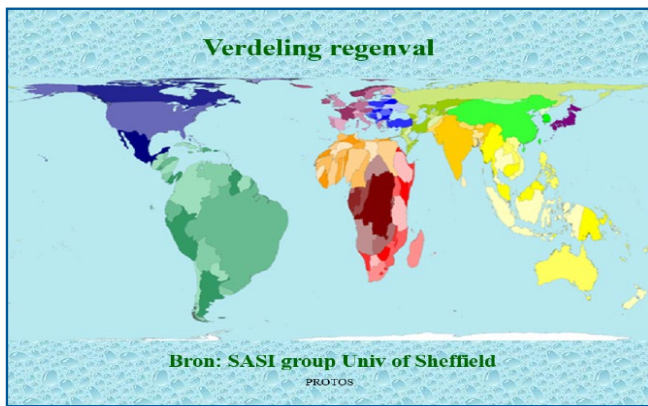
De gemiddelde watervoetafdruk van een Belg is 7400 liter. Ongeveer de helft daarvan gaat naar onze voeding. Andere grote indirecte watergebruikers zijn kledij, elektriciteit & transport en papier.

Het eerlijk wateraandeel

We hebben wereldwijd een constante hoeveelheid zoetwater ter beschikking. We moeten diezelfde hoeveelheid zoetwater echter met steeds meer mensen delen. In 1800 waren er 1 miljard mensen, in 1960 3 miljard, in 2019 7,67 miljard mensen. We consumeren ook steeds meer. Daarnaast kampen mensen door het extremere weer als gevolg van de klimaatwijzigingen steeds meer met extreme droogte en overstromingen. Hierdoor komt wereldwijd de zoetwater voorraad onder druk te staan. Als we al dat zoetwater eerlijk zouden verdelen, heeft iedere wereldbewoner zo'n 5500 liter water per dag ter beschikking (= het eerlijk wateraandeel).

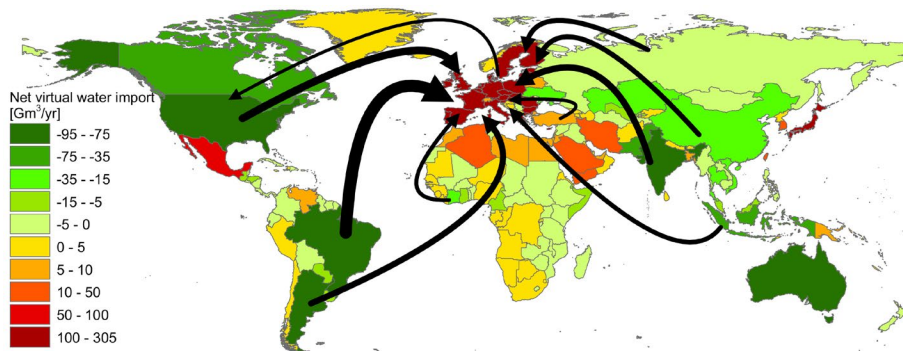

België t.o.v. de rest van de wereld

© Copyright Worldmapper.org / Sasi Group (University of Sheffield) en Mark Newman (University of Michigan).

Zoals u kan zien op de bovenstaande kaarten is de beschikbaarheid en het gebruik van water echter niet evenredig verdeeld. In België importeren we 75% van ons totale watergebruik.

Import van virtueel water naar Europa - © Copyright <http://waterfootprint.org/en/water-footprint/national-water-footprint/virtual-water-trade/>

We zijn dus sterk afhankelijk van andere landen. Veel van de goederen die wij hier consumeren zijn afkomstig uit landen in ontwikkeling die al te kampen hebben met waterschaarste (India, Pakistan, Indonesië, Thailand, Ivoorkust, Ghana, Somalië, Djibouti, Kameroen). Ons huidige consumptiepatroon heeft een zeer grote impact op de (vaak al lage) waterbeschikbaarheid in landen in ontwikkeling. Op korte termijn betekent dit inkomsten voor het land. Wanneer echter in een streek zo veel water gebruikt wordt dat meren, rivieren en grondwaterlagen uitdrogen, is dit op lange termijn niet duurzaam.

Voor een bakje van 500g Belgische aardbeitjes is 50 liter water nodig t.o.v 105 liter voor Spaanse aardbeien. Spaanse aardbeien komen vooral uit de buurt van het natuurgebied Coto Doñana. Doordat er zo veel grondwater gebruikt wordt, drogen delen van het natuurgebied uit. Het water wordt er ook vervuild door de vele pesticiden.

Spaanse aardbeiproduktie in Coto Doñana © Samuel Aranda

Dit alles heeft als gevolg dat watergebruik een zeer complex en mondiaal verhaal is. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt niet enkel bij overheden en bedrijven, maar ook bij onszelf als consument. Willen we water op een duurzame manier gebruiken, dan moeten we in België onze watervoetafdruk met 30% verlagen tot het eerlijk wateraandeel.

Enkele tips om je watervoetafdruk te verkleinen:

- ✓ Consuminder: koop enkel wat je echt nodig hebt
- ✓ Geef gebruikte goederen een tweede leven
- ✓ Koop tweedehands kledij
- ✓ Kies voor duurzame alternatieven van katoen, zoals hennep, bamboe, tencel
- ✓ Herstel, ruil of hergebruik kledij
- ✓ Eet meer plantaardig en minder vlees
- ✓ Verspil geen voedsel
- ✓ Zorg dat er geen koffie moet worden weggegoten
- ✓ Kies voor biologische voeding
- ✓ Kies voor lokale en seizoensgebonden producten
- ✓ Vervuil minder water:
  - Kies voor biologisch afbreekbare was- en kuisproducten
  - Vermijd plastic verpakkingen
  - Gebruik geen pesticiden
  - Breng schadelijke stoffen naar het containerpark
- ✓ Kies voor zonne- of windenergie
- ✓ Gebruik zo weinig mogelijk kraantjeswater en vervang het door regenwater waar mogelijk

Graag meer info? Neem zeker een kijkje op:

- <https://www.joinforwater.ngo/nl/watervoetafdruk>
- www.waterfootprint.org

1.2. Educatie voor duurzame ontwikkeling (EDO) en Wereldburgerschapseducatie (WBE)

Om dit complexe proces duidelijk en genuanceerd te kunnen aanbrengen in de klas, ontwikkelden we i.s.m. Djapo vzw en Innowiz een aantal werkvormen vanuit 2 kaders: het kader van Educatie voor Duurzame Ontwikkeling en dat van Wereldburgerschapseducatie.

“Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO) is het leren denken over en werken aan een leefbare wereld, nu en in de toekomst, voor onszelf en anderen, hier en elders op de planeet.”

(Vlaamse Overheid, Department LNE 2010, 5)

“Wereldburgerschapseducatie stimuleert leerlingen doelbewust in hun groei naar kennis, vaardigheden, waarden en attitudes die ze nodig hebben om bij te dragen aan een meer inclusieve, rechtvaardige en vreedzame wereld.”

(Doelgerichte schooltrajecten rond wereldburgerschapseducatie, Kruit, 2018, 4)

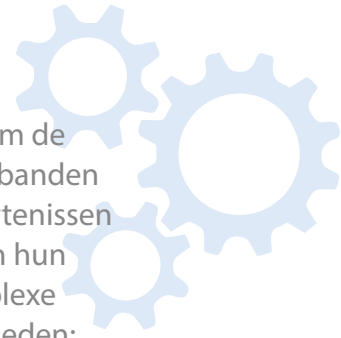
Via de werkvormen willen we leerlingen bewust maken van de impact van onze consumptie op zoetwatervoorraden hier en elders in de wereld. En als gevolg ook op de natuur en de levens van anderen elders in de wereld. Willen we zorgen dat er voldoende zoetwater is voor iedereen, nu en in de toekomst? Dan is het belangrijk om duurzamer om te gaan met het beschikbare zoetwater.

Om duurzame keuzes te kunnen maken rond watergebruik, kunnen we niet alleen kennis, maar ook een aantal vaardigheden gebruiken, zoals systeemdenken, filosoferen en creatief denken. Wat houden die vaardigheden in?

SYSTEEMDENKEN

Niets bestaat op zichzelf. Systeemdenken is een manier om de werkelijkheid te onderzoeken door te focussen op de verbanden tussen feiten en gebeurtenissen i.p.v. de feiten en gebeurtenissen op zich. Zo kunnen leerlingen feiten en gebeurtenissen in hun context plaatsen en een beter zicht hebben op een complexe wereld. De focus ligt hierbij op de volgende deelvaardigheden: de relatie tussen delen en gehelen, oorzaak-gevolgrelaties en aandacht voor verschillende perspectieven.

FILOSOFEREN

Filosoferen geeft de ruimte om je waarden en standpunten te verkennen en die te spiegelen aan anderen. Zo kan je je eigen standpunten verrijken (en eventueel bijsturen).

CREATIEF DENKEN

Creatief denken is nodig om bewandelde paden in je hersenen te verlaten. Daarnaast leer je via kritisch denken focussen op het geven van constructieve feedback op elementen van het idee i.p.v. een idee of de persoon die dit bedacht heeft volledig af te kraken. Ten slotte is het belangrijk om flexibel na te kunnen denken in een wereld die technologisch heel snel evolueert.

© bron: www.djapo.be

2 Creatief denken over duurzaam waterverbruik je klas

We gaan dieper in op de vaardigheid creatief denken en passen deze toe op duurzaam watergebruik.

Voor we in de concrete werkvormen duiken, geven we je graag enige achtergrondinformatie mee over het wat en hoe van creatief denken. We lichten toe wat creatief denken is en aan welke deelvaardigheden je kan werken, zoals beschreven door Djapo. We kaderen de vier fasen gebaseerd op de creativiteitsmethodiek van Innowiz. Vervolgens dagen we in zes templates jongeren vanaf tien jaar uit om via een open onderzoek- en ontwerpopdracht een creatieve oplossing te bedenken voor een uitdaging rond duurzaam watergebruik.

2.1. Creatief denken

"Iemand heeft creatief gedacht als het idee voor zichzelf vernieuwend is."
©Djapo

Creatief denken ondersteunt je in het maken van keuzes door te zoeken naar verschillende (keuze)mogelijkheden. Je onderzoekt de werkelijkheid om nieuwe ideeën te genereren. Zo bouw je een rijk arsenaal aan ideeën en perspectieven op. Je toetst je idee kritisch af aan vooropgestelde criteria. Je weegt voor- en nadelen tegenover elkaar af. De voordelen van één idee, kunnen een andere idee versterken. De negatieve punten van een goed idee werk je weg om het toch bruikbaar te maken. Dit breed en out-of-the-box-denken verrijkt je.

Om creatief te denken maak je gebruik van een aantal deelvaardigheden. Om tot creatieve ideeën te komen, kan je het creatief denkproces opbouwen a.d.h.v. een aantal fasen. We zoomen even in.

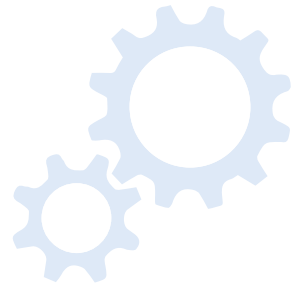
2.1.1 De deelvaardigheden van creatief denken

Als je in de klas aan creatief denken wilt doen, zijn er verschillende onderdelen waarop je je kan focussen.

ONDERZOEKEND DENKEN

Hoe ruimer de kennis en ervaringen over het onderwerp, hoe groter de poel waar je ideeën uit kunt putten. Kinderen verruimen hun blik op het onderwerp door:

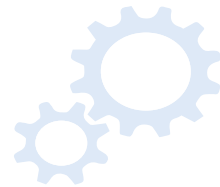
- 💧 Hun zintuigen te gebruiken
- 💧 Hun oordeel uit te stellen
- 💧 Zich te laten inspireren door ideeën van anderen
- 💧 Alternatieve mogelijkheden te zoeken
- 💧 Vragen te stellen
- 💧 Oorzaken en gevolgen te onderzoeken
- 💧 Andere perspectieven te onderzoeken
- 💧 Onderdelen en gehelen te onderzoeken

FLEXIBEL DENKEN

Flexibel denken helpt ons om af te wijken van ideeën waar we gewoonlijk toe komen. Het genereert nieuwe denkpatronen. Dat kan door:

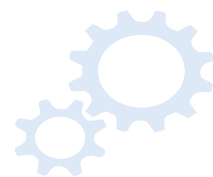
- 💧 Associaties te maken
- 💧 Provocaties te maken
- 💧 Concepten te gebruiken
- 💧 Deelthema's te gebruiken

GERICHT DENKEN

Creativiteit bereiken we niet door ideeën te bedenken die anders zijn, gewoon omwille van het anders-zijn. Je ideeën moeten ook ergens aan beantwoorden. Kinderen kunnen doelgericht denken door:

- 💧 Het globaal eindresultaat te omschrijven
- 💧 Criteria voor het eindresultaat op te stellen
- 💧 De focus te bepalen

KRITISCH DENKEN

Je kan op een kritische manier verder en beter denken. Het is niet de bedoeling om iets af te breken. Het leert ons omgaan met informatie, meningen of ideeën.

Dat kan door :

- 💧 Omstandigheden te onderzoeken
- 💧 Feedback te geven en te krijgen
- 💧 Aannames in vraag te stellen, op te sporen en te onderzoeken

© Bron: Methode Creatief denken. Een denk- en werkwijze voor het basisonderwijs. (2016), Djapo, Leuven.

Afhankelijk van je focus, kan je oefenen op specifieke onderdelen van creatief denken, en dat kan in verschillende fasen van een project en/of design thinking proces. Ze komen terug in de fasen van Innowitz die je met je leerlingen zal doorlopen in de templates.

Wil je je verder verdiepen in creatief denken?

Djapo ontwikkelde een methodeboek rond creatief denken in de klas.

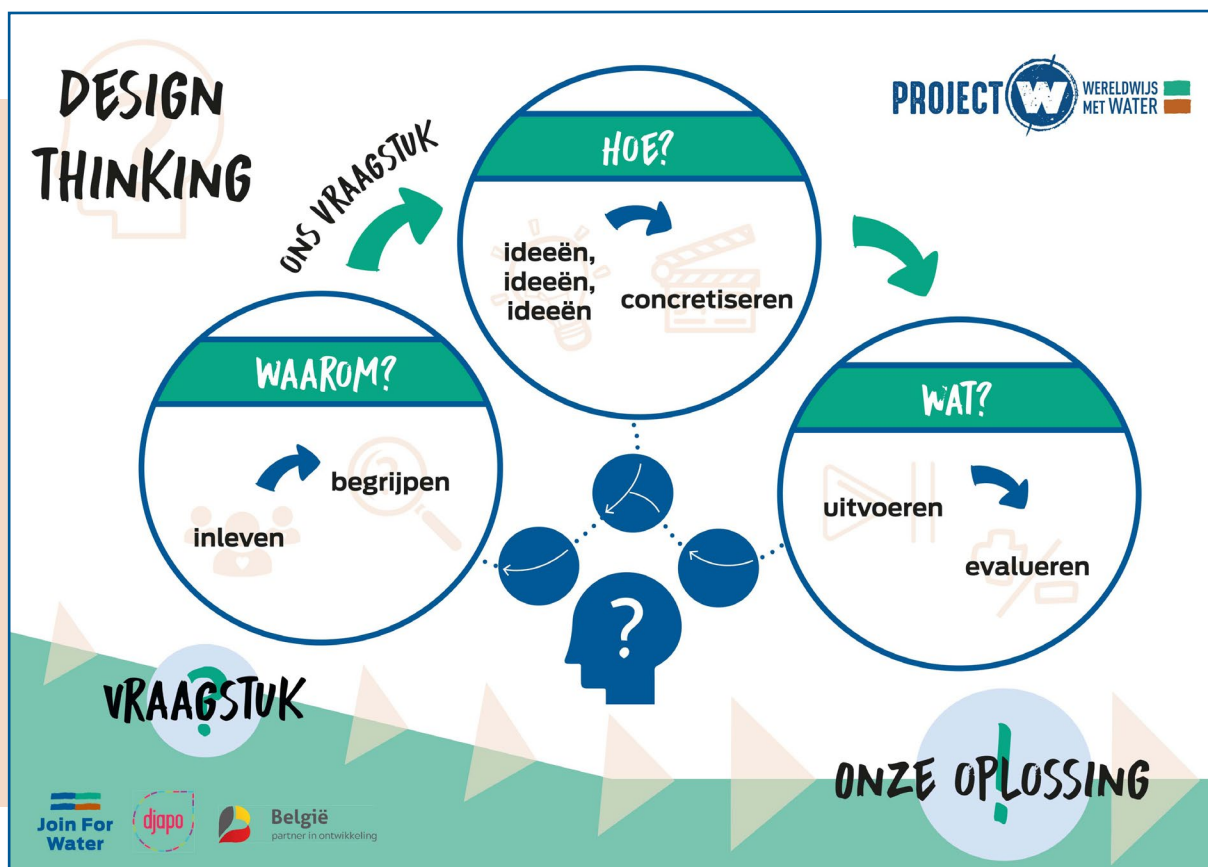
[Klik hier voor meer info.](#)

2.1.2. Vier fasen

In onze inspiratiebundels design thinking voor [basis-](#) en [secundair](#) onderwijs vind je meer info over hoe een uitgebreid design thinking proces te doorlopen met je leerlingen. In deze bundel zetten we in op het op korte tijd verzamelen van zo veel mogelijk ideeën voor een uitdaging via de Innowitz Methodiek.

De Innowitz Methodiek is een stappenplan om in de klas de leerlingen te begeleiden doorheen een creatief proces. Deze methodiek ondersteunt leerlingen om een designsprint (een korte en intensieve brainstorm die je alleen of in team kan doorlopen) te doorlopen. Deze aanpak helpt om de leerlingen te inspireren op een gestructureerde manier, zonder ze te sturen in een bepaalde richting. Om tot een oplossing te komen voor een uitdaging stelt Innowitz 4 fasen voorop: probleemdefinitie, idee generatie, idee selectie en idee communicatie. Elke fase heeft zijn eigen kleur en icoon (zie verder) en volgen elkaar chronologisch op. Bij elke fase hoor een andere mindset, een bepaalde kijk die de leerlingen helpt om de opdracht succesvol te voltooien.

We lichten deze 4 fasen volgens Innowitz toe en verbinden ze aan de deelvaardigheden:

De probleemdefinitie = ons vraagstuk

Je definieert je probleem. Je probeert het probleem zo goed mogelijk te begrijpen. Je duikt daarbij in de mindset van de journalist, de onderzoeker en de detective. Je neemt je uitdaging onder de loep. Je gaat op onderzoek uit, wordt een expert in de uitdaging & verzamelt de nodige informatie.

De idee generatie = ideeën, ideeën, ideeën

Je duikt in de mindset van de clown. Je bedenkt zo veel mogelijk ideeën. Alles kan en alles mag. Kwantiteit boven kwaliteit. De ideeën hoeven niet haalbaar of realistisch te zijn. We proberen zoveel mogelijk ideeën te bedenken en laten oordelen achterwege. Improviseer, beweeg snel, verander je gezichtspunt, zoom in en uit en weer in. Je gaat hier flexibel denken.

De idee selectie = concretiseren

In deze fase ga je kritisch en gericht denken. Je neemt de mindset aan van de criticus, de rechter. Je toetst ideeën af aan een aantal criteria. Je gaat niet op zoek naar de beste/leukste oplossing, maar de oplossing die het best past bij de uitdaging. Je argumenteert voor en tegen. Zo ga je op zoek naar de best passende oplossing voor jouw uitdaging.

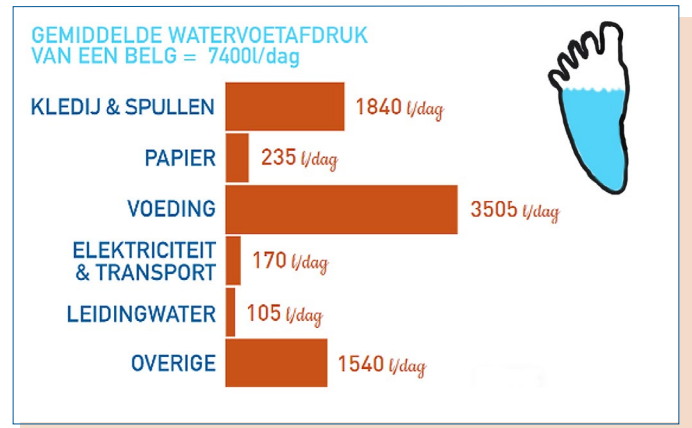

De idee communicatie = deel van het uitvoeren

Je deelt je idee met anderen. Je zorgt voor een sterk verhaal, je informeert en enthousiasmeert. Je overtuigt andere mensen van je idee. Het is belangrijk om stil te staan bij wat je wilt vertellen en tonen. Hier neem je de mindset van de presentator, de verkoper aan.

2.2. Aan de slag met de uitdaging: 'Hoe kunnen we onze ouders helpen om de watervoetafdruk van onze lunchbox te verkleinen?'

Ongeveer de helft van onze watervoetafdruk gaat naar voeding. Met kleine aanpassingen in onze voedingsgewoontes kunnen we onze watervoetafdruk sterk verkleinen. Kinderen en jongeren zijn enerzijds sterk afhankelijk van hun ouders wat betreft 'wat er in de lunchbox komt'. Anderzijds kunnen ze in hun enthousiasme ook hun ouders goesting geven om hun voeding te verduurzamen. En dat kan ook lekker en goedkoop!

A.d.h.v. 6 templates nemen we de jongeren mee in een creatief denkproces. Zo komen ze tot een creatieve oplossing voor de uitdaging. De jongeren kunnen in groepjes met de templates aan de slag of individueel. De templates werden ontwikkeld door Innowiz en Join For Water. Werkvormen van Djapo uit de verschillende deelvaardigheden werden in de templates verwerkt.

Voor we in de templates duiken, geven we eerste wat info over wat een lunchbox met kleine watervoetafdruk inhoudt en enkele praktische tips voor een geslaagde les.

2.2.1. Wat is een lunchbox met een kleine watervoetafdruk?

Gezond eten met een kleine watervoetafdruk? Het is gemakkelijker dan je denkt! Op deze voedingsdriehoek merk je dat het voedsel waarvan je net veel mag eten om gezond te zijn ook de laagste watervoetafdruk heeft, met uitzondering van noten, vetten en oliën.

© Voedingsdriehoek van het Vlaams Instituut Gezond Leven, aangevuld met de watervoetafdruk door Join For Water

- **Kies voor volkoren brood/rijst/pasta/...**

Hoe witter, hoe meer het is bewerkt en dus hoe hoger de watervoetafdruk.

- **Verminder je vleesverbruik.**

Kies voor kleinere porties vlees. Kies eerder voor kip dan voor rundsvlees. Of ga voor alternatieven van vlees zoals kaas of een eitje. Beleg met de kleinste watervoetafdruk is plantaardig beleg zoals confituur, humus, lizenspreads, veggie curry... Choco heeft dan weer een hoge watervoetafdruk omwille van de cacao die erin verwerkt is. Ten slotte hebben ook avocado's een héél hoge watervoetafdruk.

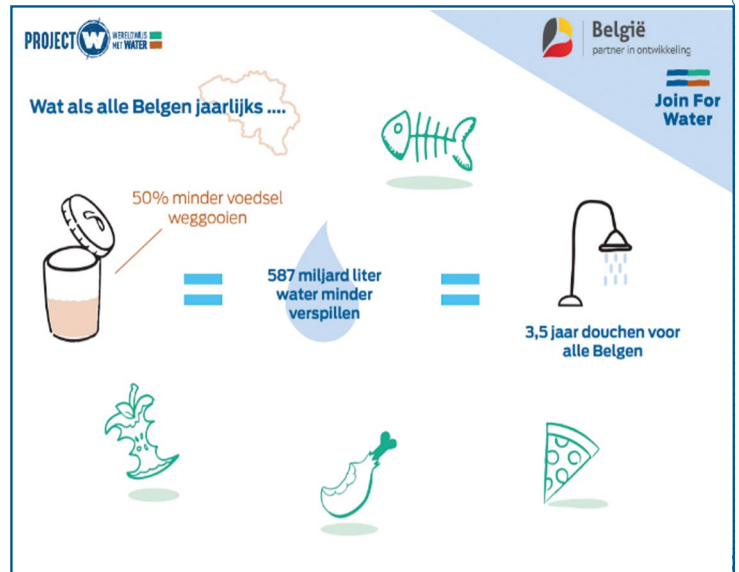
- **Kies voor seizoensgebonden en lokale groenten en fruit.**

- **Ga voor kraanwater, soep of thee.**

Wat betreft de drankjes heeft kraanwater, soep of thee de kleinste watervoetafdruk. Drankjes zoals fruitsap hebben een iets hogere watervoetafdruk. En (chocolade)melk nog hoger.

- **Voorkom voedselverspilling.**

Zo verspil je niet nodeloos water.

Voor meer achtergrondinfo over de watervoetafdruk van voeding, neem een kijkje in [onze themabundel](#) of zoek specifieke producten op de website van de [Water Footprint Network](#).

2.2.2. Tips voor een succesvolle les

TIP 1 – WARM DE LEERLINGEN OP

Zorg voor een omgeving waarin de leerlingen zich veilig voelen – alle ideeën zijn welkom – en waarin de leerlingen zin hebben om creatieve oplossingen te bedenken. Enkele mogelijkheden:

- Organiseer een gezellige picknick in de klas of schooltuin. Of een potluck waarbij elke leerling iets meebrengt en de kinderen samen kunnen delen en nieuwe smaken leren kennen.
- Vaak kom je pas op vernieuwende en creatieve oplossingen vanaf 10 ideeën. Ons brein is ingesteld om eerst de meest vanzelfsprekende en logische ideeën te bedenken. Zo zullen de eerste ideeën van velen hetzelfde zijn. Volgende challenges kunnen de leerlingen helpen om opdrachten te bedenken in de templates.

- Je zit op een onbewoond eiland & er valt een grote zak pingpongballen uit de lucht. Wat doe je hiermee? Schrijf 10 dingen op. Schrijf nog eens 10 dingen op. Dan laat je degene met de meeste ideeën aan het woord, de anderen schrappen wat zij ook hebben opgeschreven. Dan zie je dat bv. het idee 'SOS' schrijven met de ballen en het idee om een vlot te bouwen vaak voorkomt. Hiermee kan je dit concept aantonen. Door 'geforceerd' te worden om meer dan 10 zaken op te schrijven zijn de laatste ideeën vaak heel gek en uiteenlopend.

Je kan deze werkvorm ook toepassen als voorbereiding op de templates:

- Bedenk samen 10+10 verschillende manieren om je ouders te overtuigen om een puppy in huis te nemen.
- Bedenk samen 10+10 verschillende manieren hoe je je ouders kan uitleggen wat je in de klas hebt gedaan die dag.

Deze opdrachten passen ofwel net voor de gele fase (stap 6-7-8) of als tussendoortje in de week voor je

TIP 2 – IEDEEREEN AAN BOORD

- Hoe zorgen dat alle kinderen zich betrokken voelen, ook kinderen uit kansarme gezinnen of kinderen die 's middags warm eten? Vertrek van foto's van lunchboxen of vanuit het eten op de picknick die je organiseerde met de klas... Neem foto's van het eten op de picknick...

- Ga samen op zoek naar goedkope voedingsmiddelen met een lage watervoetafdruk. Vergelijk de prijzen tijdens een bezoek aan de supermarkt of doe je boodschappen online in de klas.
- Niet elke ouder heeft tijd om zelf spreads te maken. Ga (ev. samen met je leerlingen) op zoek in de supermarkt naar verschillende plantaardige spreads die je kant en klaar kan kopen. Breng ze mee naar de klas en laat de kinderen proeven. Welke vinden ze het lekkerst?

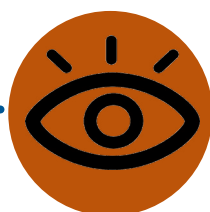
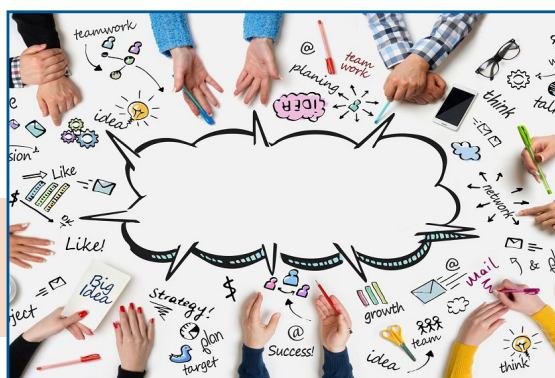

- ➔ Wil je liever zelf een spread maken? Neem een kijkje in de [inspirerende receptjes voor kinderen van Eva vzw.](#)

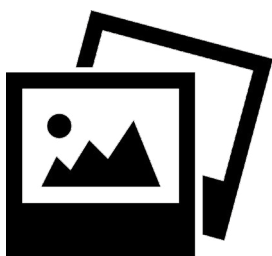
TIP 3 - IN DE LOOP

- In fase 2 gaan de kinderen heel wat ideeën verzamelen. Het spel loopt in een loop. Je kan dus zelf kiezen hoe lang je de fase laat duren afhankelijk van jouw klasgroep.

TIP 4 - INFORMATIE VISUALISEREN

- Visualiseer, gebruik beeldmateriaal en infographics. Reik de leerlingen een aantal voorbeelden aan uit onze [themabundel: 'De watervoetafdruk van voeding'](#) of uit [onze infographics.](#)

TIP 5 – VAN IDEE TOT PLAN

- Hebben jullie samen één of meerdere acties gekozen? Zet de ideeën om tot een stappenplan via de idea sheet (zie [bijlage](#) op p. 26) en ga aan de slag!

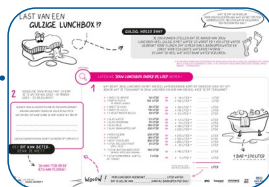
2.2.3. Aan de slag met de templates

©Innowiz

Neem met [deze 6 templates](#) je kinderen mee in een creatief denkproces. Bedenk oplossingen voor de uitdaging 'Hoe kunnen we onze ouders helpen om de watervoetafdruk van onze lunchbox te verkleinen?' De leerlingen kunnen in de klas in groepjes zelfstandig werken met de templates. Leerlingen kunnen er ook thuis alleen mee aan de slag, ev. samen met hun ouders.

We lichten de stappen van de templates kort even toe:

Stap 1 en 2

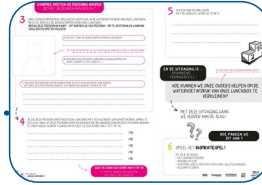
De leerlingen nemen de watervoetafdruk van een/hun lunchbox onder de loep als een journalist, onderzoeker en detective. Ze gaan onderzoekend denken. Ze verzamelen hierbij de nodige informatie over de lunchbox:

- Ze bekijken aandachtig wat er in de lunchbox zit en stellen er zich vragen bij.
- Ze ontdekken wat de watervoetafdruk is en welke de grote waterverbruikers zijn.
- Ze berekenen hoeveel water nodig is bij het maken van de lunchbox.
- Ze vergelijken de watervoetafdruk van de lunchbox met die van klasgenoten.

Zo voelen de leerlingen zich uitgedaagd om de watervoetafdruk van hun lunchbox te verkleinen.

Stap 3, 4 en 5

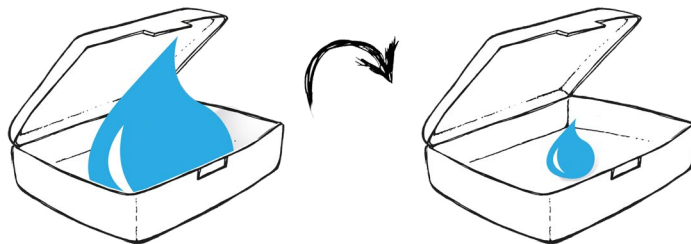

De leerlingen gaan verder op onderzoek. Ze denken niet alleen meer onderzoekend, maar ook gericht.

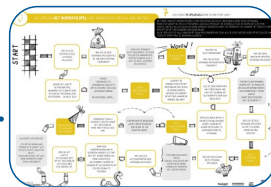
Ze beschrijven de persoon die voor hen boodschappen doet en mee bepaalt wat er in hun lunchbox terecht komt. Ze leven zich in in die persoon. Wie is deze persoon? Wat vindt deze persoon belangrijk?

Zo bepalen ze een aantal criteria die nodig zijn om deze persoon te overtuigen 'hen te helpen met het verkleinen van de watervoetafdruk van hun lunchbox'.

Tot slot maken ze kennis met de uitdaging: 'Hoe kunnen we onze ouders helpen om de watervoetafdruk van onze lunchbox te verkleinen?'

Stap 6, 7 en 8

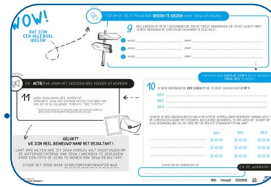

Tijd voor het inspiratiespel! De leerlingen gaan in groepjes zo veel mogelijk ideeën bedenken voor de uitdaging. Ze spelen het spel en tekenen/schrijven hun ideeën in de hokjes bij stap 8. Dit doen ze elk op hun kopie of samen op 1 sjabloon.

De leerlingen denken in deze stappen vooral flexibel, maar ook onderzoekend en kritisch. Ze gebruiken hun zintuigen, associëren, worden geprovoceerd, leven zich in in verschillende perspectieven, gaan spieken bij de burens, denken verder op ideeën of combineren ze... Zo stimuleren we hen af te wijken van de ideeën waar ze gewoonlijk toe komen. De nadruk ligt hier op het zo veel mogelijk ideeën te bedenken. Het beoordelen van de ideeën komt pas in een latere fase.

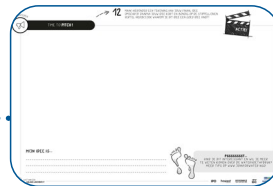
Stap 9 en 10

Per groepje of individueel kiezen de leerlingen nu de best passende ideeën uit die een antwoord bieden op de uitdaging 'Hoe kunnen we onze ouders helpen om de watervoetafdruk van onze lunchbox te verkleinen?' Eerst kiezen ze die ideeën uit die hen het meest aanspreken. Vervolgens toetsen ze de ideeën aan de zelf gekozen criteria/eisen bij stap 5. De leerlingen argumenteren waarom ze voor een bepaalde oplossing kiezen. Bij deze stappen gaan de leerlingen vooral kritisch denken. Zo komen ze tot hun best passende oplossing voor de uitdaging.

Stap 11 en 12

Time to pitch!

De leerlingen maken nu een duidelijke en krachtige omschrijving en/of tekening van hun idee. Dat stellen ze voor aan hun medeleerlingen, ouders, de leerlingenraad... We zijn vanuit Join For Water ook heel benieuwd naar de ideeën van jouw leerlingen! De beste ideeën delen we graag via onze sociale media met de vernoeming van jouw school en (indien dat mag) jouw leerling(en).

Deel ze op Facebook met de #Joinforwater of mail jullie ideeën naar scholen@joinforwater.ngo

.....

3.1. Templates “Last van een gulzige lunchbox” van Innowiz 20

Verkennen..... 20 + 21

Bedenken - Het inspiratiespel..... 22 + 23

Ideeën kiezen en presenteren ..... 24 + 25

.....

3.2. Idea sheet..... 26

LAST VAN EEN GULZIGE LUNCHBOX?

VERKENNEN

LATEN WE JOUW LUNCHBOX ONDER DE LOEP NEMEN!

2 VERGELIJK JOUW RESULTAAT, ZO KOM JE TE WETEN HOE GOED - OF MINDER GOED - JIJ BEZIG BENT!

HEB BEN JOUW KLASGENOTEN OOK DE REKENSONM GEMAAKT VAN HUN LUNCHBOX? VERGELIJK JIJLIE RESULTATEN. WAT ONTDEK JIJ? WAAR SCHRIK JE VAN? SCHRIJF HET HIER OP.

GEEN KLASGENOTEN IN DE BUURT? GA VERDER OP TEMPLATE 2!

OEI! DIT KAN BETER, DENK JE NIET?

JA-HAA! TIJD OM ER IETS AAN TE DOEN!

LAST VAN EEN GULZIGE LUNCHBOX?

GVLZIG, HOEZO DAN?

JE ZOU KUNNEN STELLEN DAT DE INHOUD VAN JOUW LUNCHBOX HEEL GVLZIG IS MET WATER. ZO WORDT ER ± 650 LITER WATER GEBRUIKT VOOR 1 LUNCH, DAT IS MEER DAN 2 BADKUIPEN WATER EN ZORGT VOOR EEN GROTE WATERVOETAFDRUK* ZO GAAT ER HEEL WAT KOSTBAAR WATER VERLOREN...

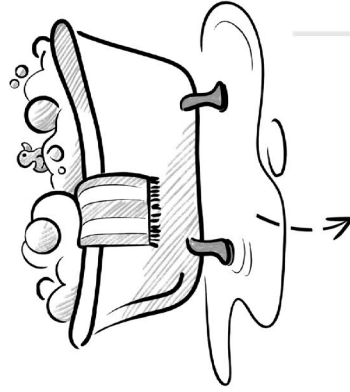

WIST JE DAT WE IN BELGIE DOOR VOEDSELVERSPLLING (WAT WE NIET OPETEN) GEMIDDELD ZO'N 480 LITER WATER WEGGOOIEN PER PERSOON PER DAG?

* DE WATERVOETAFDRUK VAN EEN PERSOON IS DE HOEVEELHEID WATER DIE WE DAGELIJKS GEBRUIKEN OM TE KOKEN, ONS TE WASSEN, HET HUISHOUDEN TE DOEN... * HET WATER DAT NODIG IS OM AL ONZE KLEDJD, VOEDING, PAPIER, ENERGIE... TE PRODUCEREN

1 WAT BEVAT JOUW LUNCHBOX EN MET HOEVEEL WATERVERBRUIK KOMT DIT OVEREEN? ZOEK HET UIT! BEKIJK WAT JE TERUGVINDT IN JOUW LUNCHBOX EN DUID AAN HOEVEEL KEER JE DIT TERUGVINDT.

* 1 SNEETJE BROOD	→	56 LITER	→	..... x 56 LITER =	..... LITER
* 1 PORTIE PASTA OF ANDERE GRANEN	→	150 LITER	→	..... x 150 LITER =	..... LITER
* 1 SNEETJE KAAS	→	90 LITER	→	..... x 90 LITER =	..... LITER
* 1 SNEETJE VLEES	→	110 LITER	→	..... x 110 LITER =	..... LITER
* 1 X VEGETARISCH BELEG	→	20 LITER	→	..... x 20 LITER =	..... LITER
* 1 GLAS WATER	→	1,5 LITER	→	..... x 1,5 LITER =	..... LITER
* 1 GLAS FRISDRANK	→	55 LITER	→	..... x 55 LITER =	..... LITER
* 1 GLAS MELK	→	140 LITER	→	..... x 140 LITER =	..... LITER
* 1 GLAS SINAA-SAPPEL-SAP	→	200 LITER	→	..... x 200 LITER =	..... LITER
* 1 KOEK/GEBAK	→	250 LITER	→	..... x 250 LITER =	..... LITER
* 1 YOGHURT	→	160 LITER	→	..... x 160 LITER =	..... LITER
* 1 REEP CHOCOLADE	→	850 LITER	→	..... x 850 LITER =	..... LITER
* 1 STUK BELGISCH FRUIT (APPEL, PEER, ...)	→	25 LITER	→	..... x 25 LITER =	..... LITER
* 1 STUK BUITENLANDS FRUIT (DRUVEN, APPELSIEN, BANAAN, ...)	→	140 LITER	→	..... x 140 LITER =	..... LITER
* 1 STUK KOMKOMMER, WORTEL OF TOMAAT	→	7 LITER	→	..... x 7 LITER =	..... LITER

1 BAD = 270 LITER

TOTAAL AANTAL LITER VOOR MIJN LUNCHBOX IS

..... LITER

Wooow! MIJN LUNCHBOX VERBRUIKT ..... LITER WATER, DAT IS GELIJK AAN ..... (AANTAL) BADKUIPEN PER DAG!

IPD howest

INNOVIZ

IDC

WAARMEE MOETEN WE REKENING HOUDEN BIJ HET BEDENKEN VAN IDEEËN ?

3

ONZE OUDERS/OPVOEDERS SPELEN EEN GROTE ROL IN DE WATERVOET AFDRUK VAN ONZE LUNCHBOX. MEESTAL DOEN ZIJ DE BOODSCHAPPEN VOOR ONZE LUNCHBOX. **BRENG DEZE PERSOON IN KAART - DIT NOEMEN WE EEN PERSONA - OM TE ACHTERHALEN WAARAAN JOUW IDEEËN MOETEN VOLDOEN.**

A. WIE DOET THUIS DE BOODSCHAPPEN VOOR DE LUNCHBOX?

DIT IS DE PERSOON DIE JE WILT OVERTUIGEN. MAAK EEN SCHETS VAN HEM/HAAR!

B. OMSCHRIJF DEZE PERSOON. SOM ENKELE EIGENSCHAPPEN OP (NAAM, FAVORIETE ETEN, HOBBY'S, ...):

C. LEER DEZE PERSOON NOG BETER KENNEN DOOR JE IN TE LEVEN IN ZIJN OF HAAR WERELD. WAT VINDT DEZE PERSOON BELANGRIJK. WAT MINDER BELANGRIJK? SCHRIJF HET OP.

4

JE WIL DEZE PERSOON OVERTUIGEN EEN LUNCHBOX MET EEN KLEINERE WATERVOET AFDRUK SAMEN TE STELLEN. HAAL UIT DEZE PERSONA EISEN EN WENSEN DIE BELANGRIJK ZIJN OM DEZE PERSOON HIERVAN TE OVERTUIGEN. SCHRIJF 5 ZAKEN OP EN GEEF ZE EEN SCORE VAN 1 TOT TOT '10.

/10

/10

/10

/10

/10

GEEF JE EISEN EEN SCORE VAN 0 TOT 10

0 = VIND IK MINDER BELANGRIJK

10 = VIND IK BELANGRIJK!

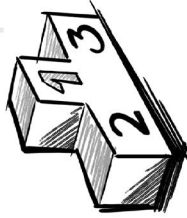
LAST VAN EEN
GULZIGE LUNCHBOX ?

5 NOTEER HIER DE DRIE EISEN MET DE HOOGSTE SCORE UIT STAP 4.

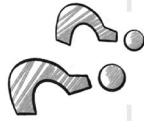

**EN DE UITDAGING IS ...
SPANNEND ...
TROMGROFFEL !**

OF WIE VOOR JOU DE BOODSCHAPPEN DOET !

HOE KUNNEN WE ONZE OUDERS HELPEN OM DE WATERVOET AFDRUK VAN ONZE LUNCHBOX TE VERKLEINEN?

MET DEZE UITDAGING GAAN WE VERDER AAN DE SLAG !

**HOE PAKKEN WE
DIT AAN ?**

6

SPEEL HET INSPIRATIE SPEL !

- DIT HEB JE NODIG:
- HET INSPIRATIEBORD
  - DOBBELSTEEN
  - EEN PION, WEES CREATIEF! EEN GOM, SLEUTELHANGER, ...
  - KLEURPOTLODEN

IPO

howest

innowiz

IDC

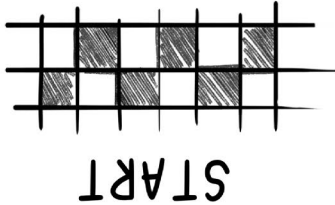
Join For
Water

WE SPELEN HET INSPIRATIESEL: HOE GEKKER DE IDEEEN, HOE BETER!

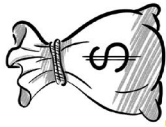
7

LEES EERST DE SPELRECELS VOOR JE VAN START GAAT!

HET DOEL VAN HET INSPIRATIESEL IS OM CREATIEVE IDEEEN TE BEDENKEN VOOR JOUW UITDAGING. MAAK EEN GROEPJE VAN 3-4 PERSONEN. GOOI ELK OM BEURT DE DOBBELSTEEN EN VERPLAATS DE PION ZOVEEL VAKJES ALS ER OGEN GEGOOID WORDEN. IEDEREEN VOERT DE OPDRACHT UIT, WAAROP JE TERECHT KOMT. DOE DIT OP HET IDEEENBORD VOLGENDE BLAD. BLIJF SPELEN TOT ALLE VAKKEN OP JOUW IDEEENBORD VOL ZIJN. ALS JE EEN TWEEDE KEER OP HETZELFDE VAK TERECHT KOMT MAG JE NOCHMAALS GOOIEN!

START

HOE ZOU JE DEZE SUPERHELD DEZE UITDAGING OPLOSSEN?

EVEN ONTSPANNEN! SLUIT EEN MINUUT JE OGEN EN LUISTER AANDACHTIG. NOTEER DAARNA ALLES WAT JE HEBT GEHOORD EN GEVOELD.

REIS MET DE TELETTIJDSMACHINE! HOE ZOU JE DEZE UITDAGING OPLOSSEN IN DE TOEKOMST?

HOE ZOU JOUW OMA EN/OF OPA DEZE UITDAGING OPLOSSEN?

BEKIK HET LAATST GETEKENDE IDEE. VERANDER 1IETS AAN DIT IDEE. DIT KAN HET MATERIAAL ZIJN, DE PERSONEN... JE KIEST ZELF!

PAUZE! TIJD OM IETS TE KNABBELN. ZOEK IETS OM TE ETEN MET EEN LAGE WATERVOETAFDRIJK. TIP: RIJSTKOEK, APPEL...

GOOI MET DE DOBBELSTEEN OP HET IDEEENBLAD VAN JEZELF OF IEMAND ANDERS. BEDENK EEN VARIANT OP HET IDEE WAAROP DE DOBBEL BELANDT.

ALS JE JOUW MAMA/PAPA WILT OVERTUIGEN, HOE LUKT DIT? GEBRUIK DIT ALS INSPIRATIE VOOR EEN NIEUW IDEE!

TIJD OM TE ONTSPANNEN: SCHRIF MET JE VINGER OP DE RUG VAN IEMAND ANDERS EEN WOORD IN HET THEMA WATER. RAAPT DEZE PERSONOEN WAT JE SCHRIFT ?!

GELUKSVOGEL! JE MAG NOG EENS GOOIEN

COMBINEER JOUW 2 FAVORIETE IDEEEN VANOP HET IDEEENBLAD. MAAK HIER 1 NIEUW IDEE VAN.

TIJD OM EVEN TE BEWEGEN! GA OP 1 BEEN STAAN EN DOE ALSOF JE TER PLAATSE ZWEMT.

AI AI! TWEE STAPPEN TERUG...

OPEN EEN BOEK OP PG. 9 EN KIES EEN WILLEKEURIG WOORD. GEBRUIK DIT WOORD OM EEN IDEE TE BEDENKEN VOOR JE UITDAGING.

HOE ZOU JE DEZE UITDAGING OPLOSSEN ALS HET ZO WEINIG MOGELIJK MAG. KOSTEN?

EEN KORTE INTERMEZZO: STA OP EN VRAAG AAN IEMAND IN JE BUURT WAT HIJ/ZIJ LAATST GEGETEN HEEFT. MISSCHIEEN ZORGT DIT WEL VOOR INSPIRATIE VOOR JOUW LUNCHBOX?!

BEKIK HET LAATST GETEKENDE IDEE OP HET IDEEENBLAD EN TEKEN HIER EEN VARIANT OP.

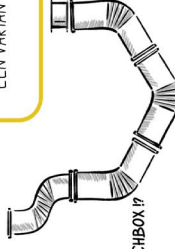
MAAK EEN VOORDESLANG VAN 15 WOORDEN WAARBIJ JE START MET HET WOORD SHAKELIJK. MAAK ASSOCIATIES. KIES DAARNA 1 WOORD EN GEBRUIK DIT ALS INSPIRATIE OM EEN OPLOSSING TE TEKENEN.

HOE ZOU EEN WETENSCHAPPER DEZE UITDAGING OPLOSSEN?

TIJD VOOR EEN KORTE PAUZE! GORGEL EEN LIEDJE MET WATER IN DE MOND. KUNNEN DE ANDEREN HET LIEDJE RAPEN?

HOE ZOU EEN CLOWN DEZE UITDAGING OPLOSSEN?

GA 2 PLAATSEN TERUG...

LAAT VAN EEN GANZIGE LUNCH-BOX!

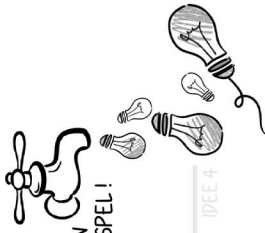
BEDENKEN

WE SPELEN HET INSPIRATIESPEL! HOE GEKKER DE IDEEËN, HOE BETER!

8 →

HIERONDER TEKEN JE AL JE GEKKE IDEEËN
DIE JE BEDENKT TIJDENS HET INSPIRATIESPEL!

 <p>IDEE 1</p>	<p>IDEE 2</p>	<p>IDEE 3</p>	<p>IDEE 4</p>
<p>IDEE 5</p>	 <p>IDEE 6</p>	<p>IDEE 7</p>	<p>IDEE 8</p>
<p>IDEE 9</p>	<p>IDEE 10</p>	<p>IDEE 11</p>	<p>IDEE 12</p>

WOM!

LAST VAN EEN
GULZIGE LUNCHBOX!?

DAT ZIJN AL VEEL IDEEËN! TE WEINIG VAKJES VOOR JOUW IDEEËN?
GEEN PROBLEEM! NEEM EEN NIEUW BLAD!

howest
FACULTEIT

innowiz

IDC

Join For
Water

WOW!

DAT ZIJN EEN HELEBOEL IDEEËN!

KIEZEN

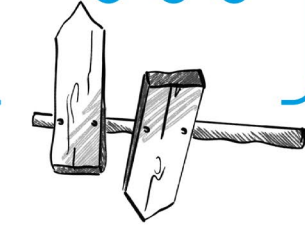
TIJD OM DE BEST PASSENDE IDEEËN TE KIEZEN VOOR JOUW UITDAGING!

9

KIES 3 IDEEËN UIT OP HET IDEEËNBORD DIE JOU HET MEEST AANSPREKEN. DIE ZIJN HET LEUKST VINDT. SCHRIJF HIERONDER DE 3 IDEEËN OP EN WAAROM JE DEZE KIEST.

- 1 IK KIES _____
- 2 IK KIES _____
- 3 IK KIES _____

- OMDAT _____
- OMDAT _____
- OMDAT _____

PRESENTEREN

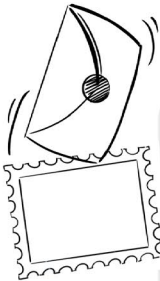

EN... ACTIE! WE GAAN HET GEKOZEN IDEE VERDER UITWERKEN!

11

WERK JOUW FINAAL IDEE VERDER UIT. OMSCHRIJF JOUW IDEE EN MAAK ER EEN TEKENING. VAN DOE DIT OP DE VOLGENDE TEMPLATE: TIME TO PITCH*

* EEN PITCH BETEKENT DAT JE JOUW IDEE DUIDELIJK EN KRACHTIG VOORSTELT. HIERBIJ MAAK JE EEN BEKNOPTTE PRESENTATIE VAN JOUW IDEE.

WE ZIJN HEEL BENIEUWD NAAR HET RESULTAAT!

LAAT ONS WETEN HOE ZIJ JOUW OUDERS WILT OVERTUIGEN OM DE WATERVOETAFDruk VAN JOUW LUNCHBOX TE VERKLEINEN DOOR EEN FOTO OF SCAN TE NEMEN VAN JOUW RESULTAAT.

STUUR HET DOOR NAAR **SCHOLEN@JOINFORWATER.NGO**

TIJD OM ER JOUW EISEN UIT STAP 5 BIJ TE HALEN EN JOUW FINAAL IDEE TE KIEZEN!

10

SCHRIJF HIERONDER DE DRIE EISEN OP DIE JE HEBT GEKOZEN BIJ STAP 5.

- EIS 1 _____
- EIS 2 _____
- EIS 3 _____

SCHRIJF JE DRIE GEKOZEN IDEEËN VAN STAP 9 OP DE STIPPELIJNEN HIERONDER. DAARNA GEEF JE DE 3 IDEEËN EEN SCORE MET STERREN. BIJ ELK IDEE BEOORDEEL JE HOE GOED HET SCOORT OP ELKE AFZONDERLIJKE EIS. HET IDEE MET DE MEESTE STERREN IN TOTAAL WINT!

	EIS 1	EIS 2	EIS 3
_____	☆☆☆	☆☆☆	☆☆☆
_____	☆☆☆	☆☆☆	☆☆☆
_____	☆☆☆	☆☆☆	☆☆☆

SCHRIJF HIER HET WINNEND IDEE OP

EN DE WINNAAR IS...

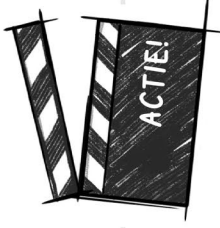
PRESENTEREN

TIME TO PITCH!

12 →

MAAK HIERONDER EEN TEKENING VAN JOUW FINAAL IDEE. OMSCHRIJF DAARNA JOUW IDEE KORT EN BONDIG OP DE STIPPELLIJNEN. VERTEL HIERBIJ OOK WAAROM JE DIT IDEE EEN GOED IDEE VINDT!

MIJN IDEE IS...

Three horizontal dashed lines for writing the idea.

Psssssstt...

VIND JE DIT INTERESSANT EN WIL JE MEER TE WETEN KOMEN OVER DE WATERVOETAFDruk? MEER TIPS OP WWW.JOINFORWATERINGO

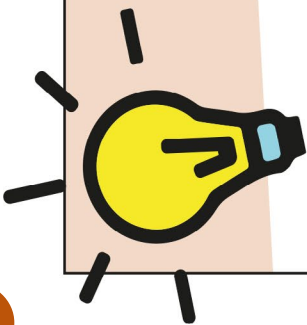
LAST VAN EEN GULZIGE LUNCHBOX!?

IPO howest HOOGESCHOOL

innowiz

IDC

Join For Water

IDEA SHEET

Oplossing: .....

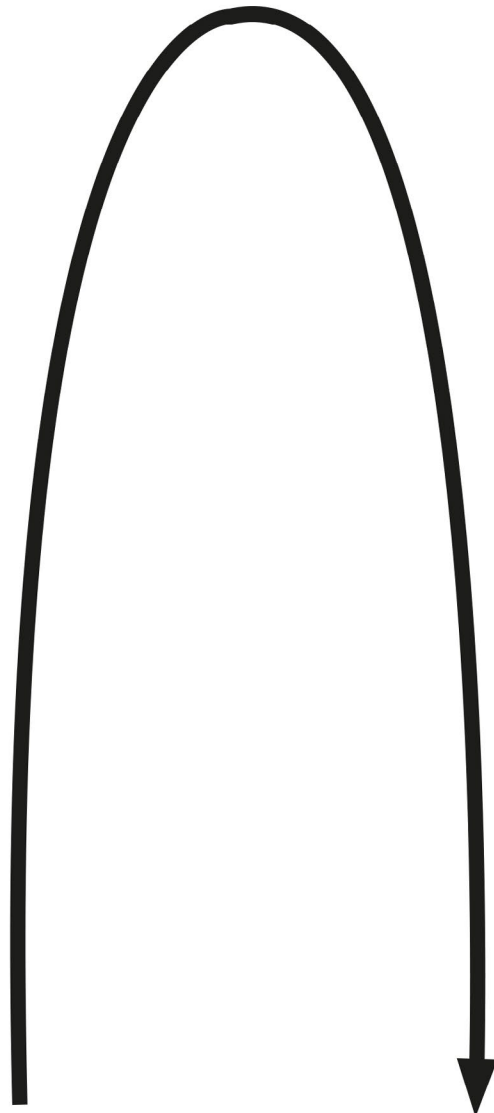
.....

.....

.....

We maken een plan!

- a. Schrijf je oplossing op de stippeltjes.
- b. Schrijf rond de tijdslijn wat je moet doen om tot de oplossing te komen. Wat je eerst moet doen komt bij het begin van de pijl. Ga zo verder.
- c. Schrijf bij elke stap wie kan helpen en wie uitgenodigd moet worden.
- d. Denk ook na over mogelijke problemen en hoe je die zal oplossen.
- e. Vergelijk je idee met de criteria die je koos. Vul aan indien nodig.
- f. Is de planning volledig? Weet iedereen wat hij/zij moet doen? Actie!

Join For Water

Deze brochure werd door Join For Water gemaakt in het kader van Project W – Wereldwijd met water. Project W streeft naar een bewuster direct en indirect watergedrag en -gebruik bij gemeenten, scholen, bedrijven, middenveldorganisaties en burgers. Het project wordt uitgevoerd onder de coördinatie van Join For Water en in samenwerking met volgende partners:

Teksten: Sarah De Raedt - Opmaak: Floriane Montcriol

Werkvormen ontwikkeld i.s.m. Innowiz, met participatie van Djapo

INNOWIZ, kort voor 'Innovation Wizard', is een methodiek ontwikkeld door een onderzoeksgroep binnen het Howest Industrial Design Center (IDC). Het IDC is een open kenniscentrum dat de verbinding maakt tussen drie grote pijlers: onderwijs, onderzoek en dienstverlening rond productontwerpen. Innowiz kan gebruikt worden door iedereen die op zoek is naar een oplossing voor een uitdaging of probleem.

INNOWIZ geeft de leerlingen de mogelijkheid hun project gestructureerd en creatief te benaderen.

Het gebruik van deze methodiek vergroot de betrokkenheid en leidt tot gemotiveerde, enthousiaste leerlingen! INNOWIZ kan evengoed ingezet worden door leerkrachten om eigen unieke en innoverende projecten te bedenken.

Over de jaren heen ontwikkelden we met het Innowiz-team verschillende tools om de methode tastbaar te maken voor de gebruikers: van een kaartenset met beknopte uitleg, een templateset met uitgebreide techniekomschrijvingen, een inspiratieset voor een brainstorm tot een tool op maat van mensen met een verstandelijke beperking en nog enkele andere. Naast het ontwikkelen van nieuwe tools bieden wij ook workshops en brainstormsessies aan op maat van KMO's, organisaties, scholen of bedrijven wereldwijd.

Djapo is een educatieve organisatie die inzet op empowerment van kinderen en jongeren als kritische en doelgerichte vormgevers van een duurzame samenleving. Niet vanuit een 'moeten', maar omdat ze zich bewust zijn van de maatschappelijke uitdagingen, omdat ze vertrouwen hebben in hun eigen daadkracht en omdat ze goesting hebben om in actie te komen. Hiertoe pioniert Djapo al sinds 2011 in Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO).

Vanuit een constante interactie tussen theorie, praktijk en beleid, zet Djapo in op de ontwikkeling, verspreiding en toepassing van didactische en pedagogische denkkaders, methodes en tools over Educatie voor Duurzame Ontwikkeling die toelaten EDO-vermogens van leerlingen te ontwikkelen. Voeling met en afstemming op de onderwijspraktijk staan hierbij centraal. Die praktijk is zowel Djapo's praktijk als die van leerlingen, leerkrachten, schoolteams en iedereen betrokken bij de brede school, van kleuterschool, lagere -en secundaire school tot in de lerarenopleiding.

www.joinforwater.ngo

facebook.com/joinforwater

twitter.com/joinforwater

youtube.com/c/joinforwater

linkedin.com/company/joinforwater